

Hannes-myrskyn jälkeen

5.1.2026

Joulukuun 21. päivä oli vuoden 2025 pimein päivä eli talvipäivänseisaus. Osalle metsänomistajista Hanneksen päivän 27.12.2025 illasta tuli kuitenkin musta hetki, kun metsää meni myrskyn takia paljon nurin näillä lakeuksilla.

Joulun ja uudenvuoden välipäivät menivätkin niin sanotusti piirimiestason tehtävissä. Ajelin perheen kanssa ympäri Länsi-Suomea tarkastamassa omia ja sukulaisten metsätiloja.

Pahimmat tuulikaadot sattuivat Seinäjoen seudun kuusikoihin, kun Hannes iski niihin pohjoisen puolelta. Erityisesti mäkipaikkojen metsät ja hakkuuaukkojen reunametsät kokivat Hanneksen voimat.

Hannes iski Ylistaron kuusikoihin pahasti (kuva: Risto Lauhanen, 28.12.2025).

Kun tuuli kulkee yleensä korkealla yläilmoissa, matalapuustoiset rämemänniköt saivat olla Hannekselta rauhassa. Alavudella, Nurmossa ja Jalasjärvellä ei havainnut pahoja tuulikaatoja laajemmassa mittakaavassa. Tiettävästi Seinäjoen seutu ja Pohjanmaan Järviseutu kokivat pahimmat tuhot tällä kertaa.

Satakunnassa myrskytuhot jäivät vähäisiksi. Esimerkiksi Huittisten Pappilanmetsässä äitini omistamat kuusikot olivat pystyssä ilman vaurioita. Myös rajanaapurin uudistusalalla siemenpuumännyt olivat säästyneet puhurilta.

Huittisten siemenpuumännyt Hannes oli jättänyt rauhaan (kuva: Risto Lauhanen, 30.12.2025).

Kuusikot erityisen herkkiä myrskytuhoille

Metsien oikea-aikainen hoito ja elinvoiman ylläpito toimii myrskytuhoja vastaan. Näin asia on yleisellä tasolla. Mutta hoitoharvennuksia seuraavan parin vuoden aikana metsät ovat herkkiä myrskytuhoille erityisesti sulan maan aikana. Hannes teki pahoja tuhoja, kun metsänpohjat eivät olleet vielä jäässä.

Kuusien pinnanmyötäiset juuristot ja suuri latvusmassa lisäävät niiden herkkyyttä koville tuulille ja myrskyille. Männyt ja koivut kestävät tuulia kuusia paremmin paalumaisten juuristojensa takia.

Myrskytuhoja voi sattua myös suojelualueilla, joilla ei ole aktiivisia metsätalouden toimia. Kaiken lisäksi paha puhuri voi tulla mistä ilmansuunnasta hyvänsä. Yleensä metsät ovat sopeutuneet lounatuuliin. Tällä kertaa Hannes iski pohjoisesta eli poikkeuksellisesta suunnasta.

Raakapuun kantohinnat laskevat tuhoalueilla

Kun paha myrsky iskee maakunnan metsiin, on seurauksena vakava tilanne. Tähän tyyliin Metsänhoitoyhdistys Etelä-Pohjanmaan toiminnanjohtaja, Jussi Pasanen antoi asiassa maakuntalehti Ilkka-Pohjalaiselle lausunnon.

Laajan myrskytuhon myötä raakapuun tarjonta kasvaa. Se laskee puun kantohintoja aluetasolla. Tuulituhopuiden korjaaminen on vaarallista, ja puut on hyvä korjata koneellisesti. Kun tuhoalueiden hakkuukertymät jäävät pieniksi, laskee sekin puun kantohintoja leimikkotasolla. Myrskytuhopuissa on yleensä hiekkaa ja muita epäpuhtauksia. Korjuukustannukset kasvavat, kun metsäkoneenkuljettaja voi joutua vaihtamaan hakkuukoneen teräketjun useamman kerran päivässä.

Lisäksi tuulen aiheuttamat jännitteet puissa voivat haitata aikanaan sahausta ja pilata lauetessaan tukkeja sahan tuotantolinjalla. Siksi myrskytuhoalueiden tukkipuiden kantohinnat ovat alhaisempia kuin tavanomaisten tukkileimikoiden.

Talvella tuulikaatopuut eivät onneksi metsässä pilaannu. Jos nyt olisi kesä, niin tilanne olisi vakava, kun vaurioituneet puut alkaisivat pilaantua sinistäjäsienten takia. Silloin rungot kelpaisivat lähinnä energiapuuksi.

Metsätuholain velvoitteet syytä muistaa

Maanomistajan ja puutavaran omistajan on hyvä muistaa metsätuholain velvoitteet havumetsien sekä havupuutavaran osalta, jos puita on jäänyt metsään ja metsävarastolle edellisen vuoden syyskuun 1. päivän ja kuluvan vuoden toukokuun 31. päivän välisenä aikana mainitut päivämäärät mukaan lukien.

Laki metsäntuhojen torjunnasta (2.1.2026) säätää asiat. ”Jos taimikkovaiheen ohittaneessa metsikössä on hehtaaria kohden enemmän kuin 10 kiintokuutiometriä vahingoittuneita kuusipuita, joiden tyviläpimitta on yli 10 senttimetriä, puiden omistaja on velvollinen poistamaan metsiköstä ja välivarastosta 10 kiintokuutiometriä ylittävän osan vahingoittuneista puista. Männyllä on vastaavasti poistettava 20 kiintokuutiometriltä ylittävä osa vahingoittuneista puista.”

Etelä-Pohjanmaalla mäntypuutavara on vietävä metsästä ja varastoilta pois viimeistään 1.7. ja kuusitavara vastaavasti 24.7. mennessä. Nuo puumäärät koskevat myös tavanomaisia metsänhakkuita.

Näin siksi, etteivät tuoreessa havupuutavarassa lisääntyvät kaarnakuoriaiset pääse leviämään lähimetsiin. Männiköissä ytimennävertäjähyönteiset tekevät tuhoja ja kuusikoissa kirjanpainajahyönteiset.

Tulevaisuuden puuhuollon kannalta ytimennävertäjätuhojen aiheuttamista kasvutappioista jotenkin selvitään, mutta vakavista kirjanpainajatuhoista ei. Eteläisessä Suomessa kirjanpainajat ovat jo tappaneet kuusikoita pystyyn. Kirjanpainajien haasteita selvittää myös EIP AGRIn työryhmä EU-tasolla. Teen osaltani työryhmän jäsenenä tätä varautumissuunnitelmaa.

Metsätuholaki tuntee myös sen, että puutavara voidaan esimerkiksi kuoria tai peittää tai muulla tavoin käsitellä kaarnakuoriaistuhojen leviämisen estämiseksi. Samoin se tuntee ylivoimaisen esteen metsänomistajan kannalta. Lisäksi laki tuntee korvausvelvollisuuden, jos kaarnakuoriaistuhot pääsisivät voimakkaasti leviämään naapurimetsiin.

TULIMYRSKY-hanke tukee maatilojen varautumista

Maatilojen varautumista tukevassa TULIMYRSKY-tiedonvälityshankkeessa lähestytään seutukunnittain eteläpohjalaisia maatiloja varautumistason nostamiseksi ja vahinkojen ennalta ehkäisemiseksi.

Tiedonvälityksen keinoin välitetään tiloille tietoa sään ääri-ilmiöistä aiheutuviin tuhoihin varautumisesta, toiminnasta häiriötilanteissa ja sattuneiden tuhojen jälkeen niin sanotusta jälkihoidosta. Maatilat ovat hankkeen pääkohderyhmänä. Toki muutkin asiasta kiinnostuneet voivat seurata hanketta yleisen turvallisuuden ja valmiustahon kohottamisen nimissä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu koordinoi hanketta vuosina 2024–2026. Yhteistyötä tehdään Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen kanssa. Lisäksi Suomen metsäkeskuksen ja italialaisen CNR Ivalsan kanssa tehdään yhteistyötä. Italialaisten ja espanjalaisten kokemuksia ja hyviä alan käytänteitä välitetään Etelä-Pohjanmaalle. Lisäksi EU:n EIP AGRI -metsätuhotyöryhmä tukee hankkeen toimintaa.

Hankkeen aikana syntyneet tiedonvälitysmateriaalit (muun muassa videot ja opas) jäävät Seinäjoen ammattikorkeakoulun avoimelle sähköiselle alustalle vapaaseen käyttöön hankkeen jälkeen. Tämäkin artikkeli on osa hankkeen toimintaa.

Hanke on EU:n osarahoittama. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ja EU:n maaseuturahasto rahoittavat hanketta vuosina 2024–2026. Vuoden 2026 alussa ELY-keskuksista tuli Elinvoimakeskuksia.

Risto Lauhanen
TULIMYRSKY-hankkeen projektipäällikkö
SEAMK

Lähteet

Laki metsätuhojen torjunnasta 1087/2013. (2.1.2026). https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2013/1087#sec_6